

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۲/۱۱/۱۹

یونس نگاه

از تاریخ بیاموزیم

زندگی امروز ما سراسر تلخی است و گرفتاری‌های بسیار داریم. با صحبت‌های خانم سراج می‌توانیم دو گونه برخورد کنیم. یکی برخورد قومی و خانوادگی مثل او. این روش رایج است و بخش بزرگ مشکلات امروز ما از همین نوع نگاه بر می‌خیزد. خانم سراج بخاطر دفاع از نیکه و پدرکلانش و گفتن این که صحبت درمورد عبدالرحمان برای او شخصی و خانوادگی است، اشتباه بزرگ مرتکب شد و خامی سیاسی خود را ثابت کرد. حالا اگر قصه حرمسرای و تجاوزهای شاهان آن دوران را چون حربه قومی بالا بکشیم کار اشتباه کرده‌ایم. چرا؟

اول) عبدالرحمان و پسرانش تاریخ‌اند. حبیب‌الله تنها قوم نداشت، بلکه طبقه، دولت، مذهب، دین، فرهنگ و زبان هم داشت. او اگر از لحاظ خونی متعلق به قوم پشتون بود، در فرهنگ کابلی و محیط فارسی بزرگ شده بود، وابسته به طبقه حاکم بود، اکثر خان‌ها و اشراف تمام اقوام همدستش بودند، و ملاها برای تجاوزاتش احادیث و احکام شرعی می‌تراشیدند.

دوم) تجاوز به زنان در آن زمان تنها جنایت شاه نبود. خان‌ها و منتفذان محلی نیز در آن جنایات دست داشتند. قصه می‌کنند روزی یک خانزاده در جاغوری چادری را در کرد رشقه می‌ببند و تصور می‌کند دختر یا زنی از خانواده های دهقانش است. تنبانش را کشیده به سمت آن چادر می‌دود اما وقتی نزدیک می‌رود متوجه می‌شود که سیدی است و یک چادر زنانه روی آن افتاده است. خان‌های هزاره با دهقانان، کمزمین‌ها و زنان جامعه رفتار وحشیانه داشته اند. در هیچ‌جاغوری خانی نه دهقانش را در تنور انداخته بود. قصه ظلم خان‌های قلندر با قبایل دیگر جاغوری هنوز نقل مجالس است. از جمله می‌گویند یکی از خان‌های قلندر دستور می‌داد از فلان جای (چند کیلومتر دورتر) برایش شیر دوشیده چنان به سرعت بیاورند که گرمی پستان را داشته باشد.

در دوران فیودالی، زمانی که خان‌ها حاکم بودند و خان‌خانان شاه می‌شد، تمام مردم بدون تفکیک قوم متحمل استعمار، جبر و استبداد بودند. حبیب‌الله از اقوام غیرهزاره و از قبایل پشتون نیز زنان را به اجبار به حرم خود می‌برد. خان‌های پشتون بر مردم پشتون ظلم‌های دردناک روا می‌داشتند، آنان را به برده‌گی می‌گرفتند، بر زنان و فرزندان و دارایی‌هایشان اعمال مالکیت می‌کردند، خانه‌های مردم را آتش می‌زدند، هر وقت می‌خواستند سر می‌بریدند و هرکه را دوست نداشتند از جامعه می‌رانند. به آن ظلم‌ها و استبدادها باید نگاه تاریخی و طبقاتی داشته باشیم و تمام تصویر را ببینیم.

سوم) برای آن که در قضاوت تاریخی دچار اشتباه نشویم به امروز خود نگاه کنیم. به تجربه دیدیم که در بیش از یک دهه خودمختاری مناطق هزاره در دوران جهاد ملاها، منتفذان، حاجی‌ها و قومندانان چه برسر مردم آوردند. می‌گویند حدود هشتاد هزار نفر را در خانه‌جنگی بین خود کشتند. قریه به قریه می‌جنگیدند، کرد به کرد و چشمه به چشمه دشمنی راه انداخته بودند. خانواده‌های بسیاری چوچه‌کش شدند. بارها و در نقاط مختلف هزاره‌نشین قومندان‌های تنظیمی مخالفان خود را پیر و جوان، کودک و شیرخوار، زن و مرد تیرباران می‌کردند. پشتون‌ها و تاجیک‌ها و ازبیک‌ها و دیگران نیز چنان سرنوشت تلخ داشتند. طالبان و قومندانان جهادی پشتون بر مردم خود چه بلاهایی را نیاوردند! امروز قربانی اصلی عقب‌مانده‌گی و مکتب‌سنیزی طالبان پشتون‌هايند.

آیا ظلم‌هایی که قومندان‌های جهادی یک قبیله در میان هزاره‌ها بر قبیله دیگر در دوران جهاد روا داشتند، علت قبیله‌ای داشت و تمام قبیله یک قومندان آدمکش مسئول اند؟ نخیر. خوشبختانه هزاره‌ها در درون خود به آگاهی و

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنیت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکې په خیر و لولی

مصالحه مثال زدنی رسیده‌اند. بر روی خاطرات آن جنگ‌ها تا حدود زیاد خاک انداخته‌اند و امروز فرزندان جنگ‌جویان و قربانیان همه بدون یادآوری وابستگی‌های تنظیمی کنار هم زنده‌گی مسالمت‌آمیز می‌کنند و همدیگر را بخاطر ظلم پدران و قومندان‌های قبیلوی شان مجرم نمی‌پندارند. همین کار باید در سطح ملی نیز شود. ما اکثریت مردم، در سراسر کشور و از هر قوم، قربانی بوده‌ایم، و نیاز داریم برای ساختن افغانستان جدید و دمکراتیک از سابقه تاریخ برآمده به مسئولیت‌های امروز خود برسیم. از تاریخ بیاموزیم و مانع تکرار جنایات شویم. اما حساب ظلم‌های قومندان‌ها و شاهان و خان‌ها را از همدیگر طلب نکنیم.

دست به دست هم داده در برابر عبدالرحمان‌ها، خان قلندر‌ها، خان جاغوری‌ها و قومندان‌های امروز بیایستیم تا به صلح و آبادی برسیم

د پانو شمیره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلېکنې د لېکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ